

Protocol communicatie gescheiden ouders

Jaarlijks maakt 1 op de 6 kinderen in Nederland een scheiding van hun ouders mee. In één week krijgen ongeveer 650 kinderen te horen dat hun ouders gaan scheiden. Scheiding is daarmee een maatschappelijk verschijnsel dat een onmiskenbaar onderdeel vormt van het leven van veel jeugdigen.

Ook voor scholen is het daarmee een gegeven waarmee zij regelmatig te maken krijgen in de begeleiding van kinderen. Het is daarom belangrijk dat stamgroepleiders, intern begeleiders en schoolleiding goed weten hoe zij hiermee om moeten gaan.

De periode voorafgaand aan een scheiding en als ouders daadwerkelijk uit elkaar gaan, is voor hen, maar zeker ook voor de kinderen een moeilijke tijd. Een scheiding is voor ouders en kinderen een ingrijpende en heftige gebeurtenis. Het is vaak een periode van verdriet, spanning en onzekerheid. Daarnaast moet er ook veel geregeld worden en kunnen er grote veranderingen optreden in het dagelijks leven van een kind, zoals een van de ouders minder zien, een verhuizing, een nieuwe school, weg van vriendjes / vriendinnetjes, enz. Om het kind op school zo goed mogelijk te begeleiden is het belangrijk dat ook de school goed op de hoogte is van de veranderingen waar het kind mee te maken krijgt, zoals een nieuwe woonsituatie, al dan niet in twee huizen, eventuele nieuwe (samengestelde) gezinnen en natuurlijk de emotionele gevolgen van een scheiding voor het kind.

De school is belangrijk

Een kind heeft er belang bij dat de ontwikkeling op school zo min mogelijk belemmerd wordt door de scheiding van haar/zijn ouders. Daarvoor is het nodig dat de school en de ouders elkaar zo goed mogelijk informeren en communiceren over zaken die van belang zijn voor het kind. De school is voor kinderen meestal een veilige plek en draagt ten tijde van een scheiding bij aan regelmaat en zekerheid in het leven van het kind. Daarvoor is het belangrijk dat de leerkracht begrip en betrokkenheid toont, waardoor de leerling zich gesteund voelt. De school heeft primair het belang van het kind voor ogen en is onpartijdig ten aanzien van problematiek die met de scheiding van de ouders te maken heeft. De school probeert een zo goed mogelijk contact te bewaren met beide ouders. Daarnaast heeft de school de taak het kind te ondersteunen om de voortgang van het leren te garanderen. Stamgroepleiders zijn vaak de eersten die merken dat het gedrag van het kind verandert of dat de leerprestaties achterblijven. Zij kunnen dat aan de orde stellen in de contacten met ouders en eventuele ondersteuningsmogelijkheden aanreiken.

Communicatie

Voor een positieve ontwikkeling van het kind is een goede communicatie tussen school en ouders belangrijk. We hebben daarom in dit protocol op een rij gezet welke procedures en regels er bestaan binnen de school om dit goed te laten verlopen; regels waaraan de school zich moet houden en regels waaraan ouders zich moeten houden.

Ook omvat dit protocol tips voor het pedagogisch handelen in de school door stamgroepleiders, directie en ondersteuners in de omgang met kinderen en ouders. Daarnaast wordt over een aantal relevante onderwerpen achtergrondinformatie gegeven (zoals gezag Protocol Scheiding juni 2020 bij niet-samenwonende ouders en het recht op privacybescherming) en ook is een voorbeeldformulier toegevoegd, evenals tips voor kinderen, ouders en leerkrachten.

Dit protocol is in eerste instantie bedoeld voor medewerkers van de Waterval. Delen van de informatie in dit protocol kunnen echter ook gebruikt worden voor informatie aan ouders en kinderen.

We hebben het in dit protocol niet over echtscheiding, omdat ook ouders die niet getrouwd zijn uit elkaar kunnen gaan, met dezelfde gevolgen voor een kind. En we spreken ook niet over een vechtscheiding, omdat we er van uit gaan dat elke ouder in principe het beste wil voor haar/zijn kind, al zijn de meningen daarover soms sterk verdeeld.

‘Elkaar informeren in het belang van het kind’

In het belang van goed onderwijs en goede ondersteuning van het kind hebben zowel ouders als scholen een informatieplicht naar elkaar toe. Bij een scheiding is dat extra belangrijk, maar soms ook lastig. Daarom hebben we regels opgesteld om duidelijk te maken wat ouders van de school kunnen verwachten en wat de school van ouders verwacht.

Informatieplicht van ouders

Alle ouders hebben een schriftelijke informatieplicht naar de school toe. Zij moeten de school op de hoogte stellen van alles dat in belang is voor de schoolloopbaan van het kind en voor een goede communicatie tussen school en ouders. Dat betreft in ieder geval de status van ouders volgens de wet; de burgerlijke staat en het ouderlijk gezag, woonadres(sen) van het kind, enz. Dit is vooral belangrijk wanneer er sprake is van gescheiden ouders, een één-ouder-gezin of een nieuw, samengesteld gezin. Belangrijke veranderingen in de thuissituatie van de kinderen moeten doorgegeven worden, dus ook een scheiding of relatiebreuk tussen ouders.

Wat verwacht de school van ouders bij scheiding?

Het is wenselijk dat ouders de stamgroepleider op school in een zo vroeg mogelijk stadium informeren over een scheidingssituatie of verandering van gezag. De situatie thuis kan immers een directe invloed hebben op het welbevinden, de concentratie en de leerprestaties van het kind op school. Wanneer de stamgroepleider op de hoogte is van de situatie kan het kind beter ondersteund worden.

Aan de ouders wordt gevraagd om het Informatieformulier kinderen van niet-samenwonende ouders in te vullen (zie bijlage 1) en binnen twee weken in te leveren bij de directie van de school. Daarin staat ook de omgangsregeling beschreven, evenals andere belangrijke afspraken tussen de ouders in verband met de leefsituatie van het kind, zoals wie het kind van school af kunnen halen, enz. Hiermee beschikt de school over de juiste contactgegevens van beide ouders en weet de school ook aan wie welke informatie verstrekt wordt, zodat beide ouders de ontwikkeling van hun kind(eren) goed kunnen blijven volgen. Wanneer er na de scheiding een uitspraak van de rechter is geweest, waarbij het ouderlijk gezag of de omgangsregeling is veranderd, dan is de met het ouderlijk gezag belaste ouder(s) verplicht de directie van de school hiervan op de hoogte te stellen. De school kan daarvoor vragen naar kopieën van de officiële stukken betreffende de kinderen over ouderlijk gezag, de zorgregeling, enz., zodat dit in het dossier van het kind bewaard kan worden. Wanneer ouders dit weigeren kan de school een uittreksel uit het Gezagsregister raadplegen. Daarin worden beslissingen over het gezag geregistreerd. Dit is openbaar. Zie voor meer informatie:

<https://www.rechtspraak.nl/Registers/Gezagsregister>

Wanneer niet beide ouders het gezag over het kind hebben, is de ouder die wel het gezag heeft wettelijk verplicht de niet met gezag belaste ouder te informeren over belangrijke zaken die gaan over het kind, bijvoorbeeld gezondheid en school. Als de ouder met gezag hierin een beslissing wil nemen moet de mening gevraagd worden van de ouder zonder gezag. De ouder met gezag beslist uiteindelijk. De school mag er daarmee van uitgaan dat ouders elkaar informeren.

Als dit niet gebeurt mag de ouder zonder gezag de school ook om informatie vragen, binnen de regels van de informatieplicht van de school naar die ouder toe. De school is echter niet verantwoordelijk voor het gedrag (en de verantwoordelijkheden) van ouders.

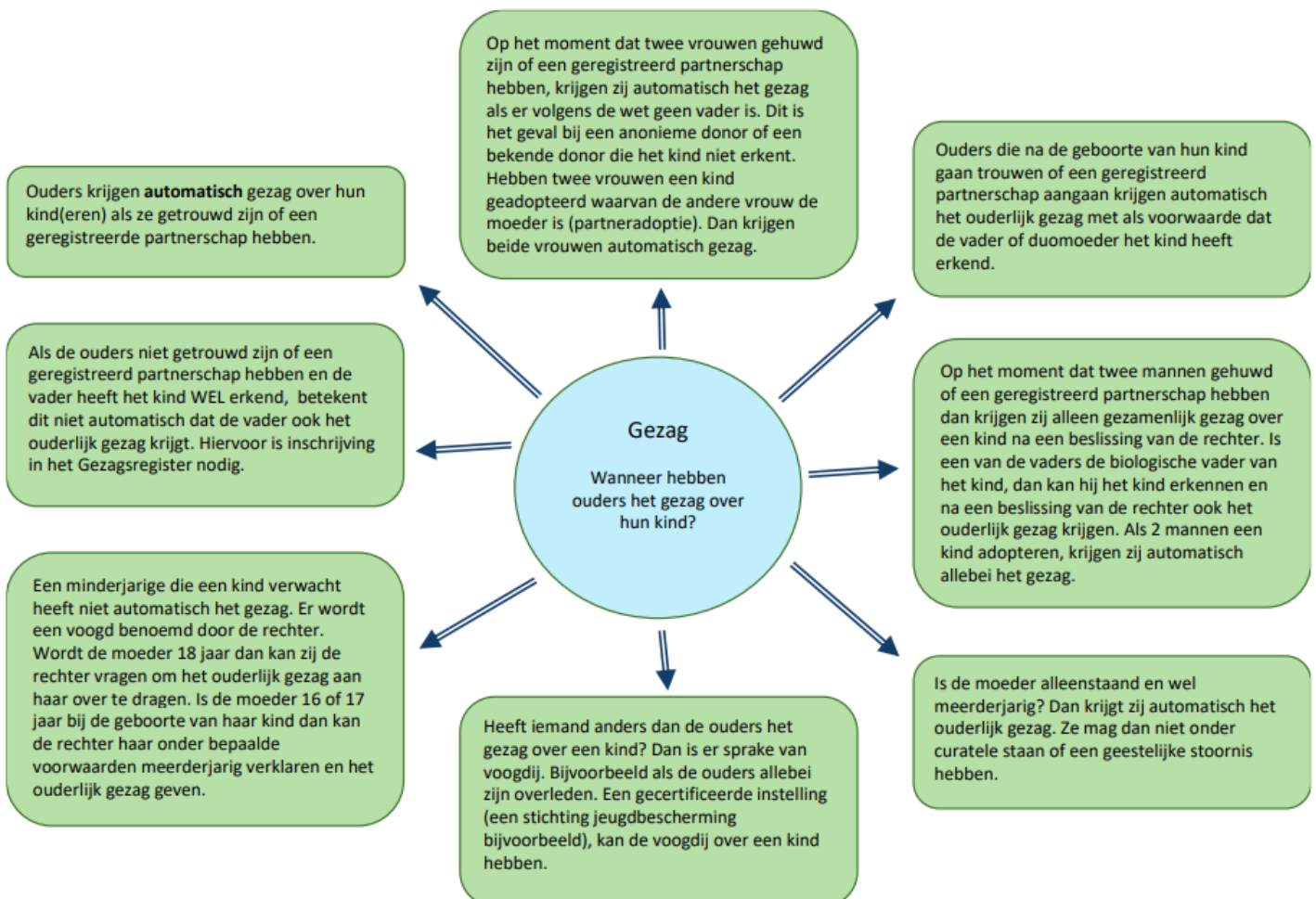
Informatie over gezag

Het is niet altijd duidelijk welke ouder(s) het gezag heeft / hebben over het kind. Ouders kunnen getrouwd zijn, samenwonen, gescheiden wonen en dan wel of niet het gezamenlijke gezag hebben, enz. De school heeft de plicht de ouder(s) op de juiste manier te informeren. Die informatieplicht is anders voor ouders met gezag, dan voor ouders zonder gezag. Daarom is het belangrijk dat de school weet welke ouder(s) belast is/zijn met het ouderlijk gezag. Bij een scheiding kan het gezag over het kind veranderen. Daarom is het rond een scheidingssituatie altijd belangrijk om daar goede informatie over te krijgen en dit in de loop van de schoolloopbaan van het kind actueel te houden.

Basisregels met betrekking tot gezag

- Bij huwelijk of geregistreerd partnerschap hebben beide ouders gezag.

- Als er geen sprake is van een huwelijk of geregistreerd partnerschap heeft alleen de moeder automatisch gezag. Om ook het ouderlijk gezag te krijgen moet de vader niet alleen het kind erkennen, maar ook gezag aanvragen via de website Rechtspraak.nl. Bij toekenning wordt dit geregistreerd in het Centraal Gezagsregister.
- Bij een scheiding behouden in principe beide ouders het gezag, tenzij de rechter anders bepaalt.
- In de situatie van een alleenstaande ouder kunnen één of twee ouders het gezag hebben.
- Ouder(s) zonder gezag hebben wel recht op algemene informatie.
- Pleegouders hebben geen gezag en geen recht op informatie, tenzij de ouder(s) met gezag hiervoor toestemming geven.
- Een voogd heeft dezelfde rechten en bevoegdheden als een ouder met gezag.
- Een jeugdbeschermer (voorheen gezinsvoogd genoemd) in het kader van een ondertoezichtstelling (OTS) heeft geen ouderlijk gezag. De bevoegdheden liggen bij de ouders. De school mag in principe afgaan op wat ouders zelf zeggen over het gezag. Bij twijfel mag de school om een uittreksel uit het Gezagsregister vragen. Wanneer ouders dit weigeren kan de school dit zelf opvragen bij het Gezagsregister.
<https://www.rechtspraak.nl/Registers/Gezagsregister> Op de volgende pagina is informatie te vinden over gezag in bijzondere situaties.

Informatieplicht van de school

Scholen hebben een verantwoordelijkheid in het informeren van ouders over de schoolprestaties en de ontwikkeling van hun kind. Ouders hebben in principe recht op informatie over hun kind op school. Dit geldt ook voor ouders die gescheiden zijn.

Welke informatie beide ouders ontvangen is afhankelijk van de wettelijke hoedanigheid waarin de ouders verkeren.

- Voor ouders die gescheiden zijn, die niet meer bij elkaar wonen en die wel beiden het gezag hebben, is dit ook het geval. Zij hebben allebei recht op alle informatie over hun kind. De informatie wordt aan één van hen of aan beide ouders gegeven, maar is in alle gevallen voor beide ouders bestemd.
- Ouders die geen gezag (meer) hebben over het kind, hebben een beperkt recht op informatie over hun kind. Het betreft alleen belangrijke feiten en omstandigheden, dus informatie over schoolvorderingen en eventueel sociaal- emotionele ontwikkelingen op school. De ouder zal daar echter wel zelf om moeten vragen. De school hoeft uit zichzelf geen informatie te geven aan deze ouders. Deze ouders hebben ook geen inzage-recht in het schooldossier van het kind. En als het belang van het kind zich tegen informatieverstrekking verzet, dan hebben deze ouders ook geen recht op informatie. Dit kan het geval zijn indien een rechter of psycholoog heeft geoordeeld dat het geven van informatie aan een ouder het kind zal schaden.

Aan (beide) ouders met gezag wordt in elk geval de volgende informatie verstrekt:

- de schoolgids
- het rapport
- nieuwsbrieven
- folders en de uitnodiging voor de ouderavonden.

Soms wordt informatie meegegeven aan het kind. Dit zal terechtkomen bij de ouder waar het kind op dat moment verblijft. Het is de verantwoordelijkheid van ouders onderling om deze informatie met elkaar te delen. Belangrijke informatie staat ook op de website van de school. De school verschaft geen informatie aan niet-ouders, zoals een nieuwe partner van een ouder of andere betrokkenen, behalve wanneer de school een schriftelijke verklaring heeft ontvangen waarin staat dat beide ouders akkoord gaan met deze informatieverstrekking.

Indien een voogd is aangesteld heeft die het gezag over het kind en heeft derhalve recht op alle informatie waarop ook ouders met gezag recht hebben.

Een jeugdbeschermer (voorheen gezinsvoogd) heeft op verzoek en zonder toestemming van het kind en zijn gezagdragende ouders wel recht op informatie van de school, maar alleen om de OTS goed uit te kunnen voeren. Dit is het geval als de informatie bijdraagt aan het voorkomen van een bedreiging in de ontwikkeling van het kind. Informatieverstrekking betekent niet dat u de jeugdbeschermer toegang mag verschaffen tot het dossier van een kind.

Wat kunnen ouders verwachten van de school bij scheiding?

Voor de school staat het welzijn van het kind voorop. Voor veel kinderen is tijdens een scheiding de school een belangrijke, veilige plek die stabiliteit biedt in een onrustige periode. Het is van groot belang dat dit gevoel van veiligheid blijft bestaan en dat het kind zich gehoord en beschermd voelt.

De teamleden van de school proberen daarom zo veel mogelijk zich niet te laten meeslepen in het conflict tussen ouders. Het belang van het kind staat voor hen voorop, niet het belang van de ouders. Het is daarom niet toegestaan dat ouders hun onderlinge relationele problemen of conflicten op school of via de school beslechten.

Kinderen hebben er belang bij dat het contact van de school met beide ouders zo goed en duidelijk mogelijk is. Daarom heeft de school de volgende richtlijnen voor bijzondere situaties vastgesteld.

Gang van zaken bij melding van scheiding

- Als een leerkracht weet dat ouders gaan scheiden wordt dit gemeld bij de intern begeleider. De intern begeleider informeert ook andere betrokkenen bij de leerling, zoals de duo-collega, de directie, vakleerkrachten, enz. De intern begeleider zorgt ervoor dat de ouders het Informatieformulier kinderen van niet-samenwonende ouders (bijlage 1) ontvangen en verzoeken hen dit in te vullen en binnen een week weer in te leveren.
- Als de school zorgen heeft over het welzijn van de leerling kan de leerkracht en/of de intern begeleider een afspraak maken met beide ouders om de situatie te bespreken. Een verslag van de afspraken die in dat overleg zijn gemaakt wordt opgenomen in het dossier van de kind(eren) en wordt aan beide ouders gegeven.

Ouderavonden en gesprekken over het kind

Voor een ouderavond of gesprek over het kind worden beide ouders (met gezag) tegelijkertijd uitgenodigd voor een gezamenlijk gesprek. Alleen in zeer bijzondere gevallen kan hiervan worden afgeweken. Soms zal maatwerk nodig zijn, bijvoorbeeld wanneer er te veel strijd en boosheid is tussen ouders, zij het conflict niet los kunnen laten tijdens een bespreking over de ontwikkeling van hun kind of er bijvoorbeeld sprake is (geweest) van geweld of een risico daarop. Het is hierbij zoeken naar een goede balans tussen 'zo doen we dat, de regels' en het bieden van maatwerk. Het gaat uiteindelijk om contact met beide ouders, in het belang van het kind.

Geef aan dat er voor een apart traject wordt gekozen vanwege de extreme situatie, maar dat zo snel mogelijk wordt teruggekeerd naar de reguliere aanpak van de school. Als beide ouders gezamenlijk komen voor een gesprek zijn nieuwe partners van de ouders alleen welkom als de andere ouder daar geen bezwaar tegen heeft.

Handtekeningen

Ouders met gezag dienen beslissingen ten aanzien van hun kind gezamenlijk te nemen. Bij aanvragen voor onderzoeken, multidisciplinaire overleggen en dergelijke is het daarom vereist dat beide ouders het aanmeldformulier ondertekenen. Informatie aan derden Informatie over het kind wordt in principe alleen aan de ouders gegeven. Uitzonderingen op deze regel vormen instanties die het recht hebben om informatie van de school op te vragen en die de school dan ook moet geven. Dat geldt bijvoorbeeld voor Veilig Thuis, de jeugdarts, de Raad voor de Kinderbescherming, de voogd en de jeugdbeschermer (voorheen gezinsvoogd) in het kader van een ondertoezichtstelling (OTS). De voogd heeft recht op dezelfde informatie als een ouder met gezag.

Een jeugdbeschermer / gezinsvoogd heeft alleen recht op informatie die nodig is om de OTS uit te kunnen voeren.

Wijziging achternaam

Het komt voor dat een ouder na een scheiding een andere achternaam voor het kind opgeeft aan de school, bijvoorbeeld de meisjesnaam van de moeder of die van een nieuwe partner. Dit is echter pas mogelijk als de rechter een verzoek tot naamswijziging heeft toegewezen. In dat geval dient de school de beschikking in te zien.

Ophalen van kinderen

Kinderen van gescheiden ouders kunnen van school gehaald worden door één van de (of beide) gescheiden ouders. Het is de verantwoordelijkheid van de ouders zelf om hierover goede afspraken te maken. De school handelt naar de uitspraak van de rechter, waarin de zorgregeling is vastgesteld of zoals door de ouders gezamenlijk is afgesproken. De zorgregeling moet dan wel op school bekend zijn.

Als tegen de vastgestelde of overeengekomen zorgregeling in een ouder onaangekondigd op het schoolplein of in de school komt en het kind wil meenemen, zal de school daar niet aan meewerken. Is de leerkracht van het kind hier niet zeker van, dan wordt telefonisch contact gezocht met de andere ouder.

Wanneer de omgang van één van beide ouders met de kinderen van rechtswege is verboden, zal de school, in overleg met de andere ouder, bespreken op welke wijze het kind vanuit de school naar huis gaat. In dit geval is het noodzakelijk dat de school beschikt over een kopie van de beschikking van de rechtbank.

Wanneer er onverhoopt conflicten ontstaan in of nabij de school tijdens het brengen of halen van de kinderen door de ouders, worden de kinderen opgevangen door een leerkracht en zal in het uiterste geval de hulp van de politie ingeroepen worden.

Aanwezigheid ouders bij activiteiten op school

De school organiseert regelmatig activiteiten, waarbij ouders welkom zijn op school. Dat zijn bijvoorbeeld tentoonstellingen, afsluitingen van een project, afscheidsbijeenkomsten, musical, enz. De school gaat er van uit dat ouders in goed overleg met elkaar beslissen wie daarbij aanwezig is. Dat kunnen beide ouders zijn, of beide ouders met hun nieuwe partner, als het belang van het kind daarmee niet wordt geschaad. Ouders kunnen de aanwezigheid bij activiteiten op school ook verdelen. De verantwoordelijkheid om hierover duidelijke en werkbare afspraken te maken (ook met het kind) ligt bij de ouders.

Aanvraag voor verlof

Als een ouder een verlofaanvraag doet voor de dag dat het kind onder zijn/haar hoede valt zullen wij dat beoordelen zoals we dat ook doen bij ouders die niet gescheiden zijn. Een verzoek wordt door de ene ouder gedaan in Social Schools en na wel/niet toekennen is voor beide ouders te zien of en wanneer er een verzoek is toegekend.

De school zal altijd proberen de afspraken tussen ouders zo goed mogelijk te volgen en door te geven aan andere teamleden die met de begeleiding van het kind te maken hebben. Er kunnen echter situaties denkbaar zijn, waarbij er van dit protocol wordt afgeweken, door iets dat snel handelen vereist, of in onvoorziene situaties, zoals bijvoorbeeld bij vervanging door een invaller. Het blijft tenslotte mensenwerk.

Bijlage 1: Informatieformulier kinderen van niet-samenwonende ouders

Gegevens van het kind / de kinderen				
	Voor- en achternaam van het kind	Geboortedatum	BSN	Groep
1.				
2.				
3.				
4.				
Gegevens moeder				
Voorletters en achternaam				
Straat en huisnummer				
Postcode en woonplaats				
Telefoonnummer thuis				
Telefoonnummer mobiel				
E-mailadres				
Is er sprake van een stiefouder en eventueel stiefbroers/-zussen?				
☐ Nee ☐ Ja, namelijk				
Gegevens vader				
Voorletters en achternaam				
Straat en huisnummer				
Postcode en woonplaats				
Telefoonnummer thuis				
Telefoonnummer mobiel				
E-mailadres				
Is er sprake van een stiefouder en eventueel stiefbroers/-zussen?				
☐ Nee ☐ Ja, namelijk				
Ouderlijk gezag en hoofdverblijf van het kind / de kinderen				
Het ouderlijk gezag over ons kind / onze kinderen is als volgt geregeld:				
☐ Het gezag berust bij beide ouders ☐ Alleen de moeder heeft het gezag ☐ Alleen de vader heeft het gezag ☐ Anders, namelijk				

Het kind of de kinderen zijn volgens de gemeentelijke basisadministratie ingeschreven op het adres van:

Dit kan per kind verschillen !

- De moeder
- De vader
- Anders, namelijk

De omgangsregeling

Is er sprake van een omgangsregeling van het kind / de kinderen met de ouder bij wie zij volgens de gemeentelijke basisadministratie niet wonen?

- Ja
- Nee

Indien ja, is die omgangsregeling:

- In onderling overleg afgesproken
- Bepaald door de rechter
- Anders, namelijk

Kunt u hieronder kort omschrijven hoe de omgangsregeling er uitziet? *Denk aan de verdeling over de weekdays, weekends en vakantie.*

Of geef de school een kopie van de door de rechter bepaalde omgangsregeling.

Zijn er afspraken gemaakt over het brengen en ophalen van het kind / de kinderen? Zo ja, welke afspraken zijn dat?

Diversen

Wie is verantwoordelijk voor de betaling van de ouderbijdrage aan de school?

- Moeder
- Vader

Contactvolgorde in geval van calamiteiten (ziekte, ongeval enz. tijdens schooltijd):

1.	Naam:		Telefoonnummer:	
2.	Naam:		Telefoonnummer:	
3.	Naam:		Telefoonnummer:	

Akkoordverklaring

Moeder	Vader	Directie of leerkracht
Datum:	Datum:	Datum:
Handtekening:	Handtekening:	Handtekening:

Wanneer er iets verandert in de situatie, wilt u de school hiervan dan schriftelijk op de hoogte stellen?

Bijlage 2: Tips voor stamgroepleiders

Voor stamgroepleiders is het belangrijk om het welzijn van het kind voorop te stellen, om daarmee het leren en het welzijn van het kind zo goed mogelijk te bewaken. Dat vraagt erom dat een leerkracht een vertrouwensrol heeft voor het kind, dat de leerkracht goed signaleert hoe het met het kind gaat, dat de leerkracht goed blijft communiceren met ouders, dat de regels van de school in acht genomen worden en dat de leerkracht zelf zoekt naar steun als die nodig is. De volgende regels kunnen daarbij helpen:

-
- 1. Kies voor het kind. Jij bent een belangrijke steunpilaar en stabiele factor voor het kind.*
 - 2. Bevestig en versterk het kind op haar/zijn sterke punten; geef positieve feedback op hun inspanningen en vooruitgang.*
 - 3. Let op signalen in leerprestaties en gedrag van het kind, zowel tijdens als na de scheiding, en bespreek die met het kind, de ouders en eventueel jeugdhulppartners van de school.*
 - 4. Wees helder over de positie van de school; scholen doen niet aan waarheidsvinding en kiezen geen partij.*
 - 5. Moedig ouders aan om zich samen te concentreren op de belangen van hun kinderen.*
 - 6. Zorg dat je goed op de hoogte bent van bestaande zorg- en opvoedingsafspraken (omgangsregeling) en hoe het gezag verdeeld is.*
 - 7. Houd beide ouders op de hoogte van de ontwikkeling van hun kind.*
 - 8. Leer andere kinderen omgaan met verschillende gezinsvormen. Laat ze respect en begrip tonen voor andere thuissituaties.*
 - 9. Bewaak als onderwijsprofessional je eigen grenzen. Jij kunt een steunfiguur zijn, maar geen vervangende ouder. Zorg ook voor steun voor jezelf als jij het moeilijk vindt.*
 - 10. Zorg dat je goed op de hoogte bent van de inhoud van het Protocol Scheiding en het schoolbeleid rondom scheidingen.*
-